

**Проект на Закон за изменение и допълнение на Гражданския
процесуален кодекс**

[линк към консултацията](#)

Информация

Откриване / Приключване: 03.04.2025 г. - 05.05.2025 г. Неактивна

Номер на консултация: #11014-K

Област на политика: Архив - Правосъдие и вътрешни работи

Тип консултация: Закон

Вносител: Министерство на правосъдието

Тип носител: Национално

С проекта на Закон за изменение и допълнение на Гражданския процесуален кодекс се изпълнява поет ангажимент на Република България по Националния план за възстановяване и устойчивост, реформа 3 „Разширяване на използването на алтернативни способи за разрешаване на спорове и въвеждане на медиация, задължителна по някои видове дела, етап 227 „Влезли в сила законодателни изменения в относимото законодателство за въвеждане на задължителна съдебна медиация при някои граждански и търговски спорове“, като същевременно се удовлетворяват и критериите за конституционност, установени в решение 11 от 2024 г. на Конституционния съд. В преходните и заключителните разпоредби на закона се предлагат кореспондиращи изменения и допълнения в Закона за медиацията.

Чрез предложените промени се цели преодоляване на недоверието на гражданите към медиацията като алтернативен способ за разрешаване на спорове, изпълнение на ангажимента на Република България по Националния план за възстановяване и устойчивост, намаляване на натовареността на съдилищата, повишаване на ефективността в сферата на гражданското и търговското правораздаване и съответно подобряване на бизнес средата.

Отговорна институция

Отговорна институция

Министерство на правосъдието

Адрес: София, София, ул. Славянска 1

Електронна поща: priemna@justice.government.bg

Полезни връзки

Рубрика „Закрила на детето“ към дирекция „Международна правна закрила на детето и международни осиновявания“ - <https://mjs.bg/home/index/4d58b6a3-346b-4026-9aaa-7d5654890938>

Документи

Пакет основни документи:

[Проект на Закон за изменение и допълнение на Гражданския процесуален кодекс - вер. 1.0 | 03.04.2025](#)

[Мотиви към проект на Закон за изменение и допълнение на Гражданския процесуален кодекс - вер. 1.0 | 03.04.2025](#)

[Частична предварителна оценка на въздействието по проект на Закон за изменение и допълнение на Гражданския процесуален кодекс - вер. 1.0 | 03.04.2025](#)

[Становище на дирекция „Координация и модернизация на администрацията“, Администрация на Министерския съвет - вер. 1.0 | 03.04.2025](#)

[Становище на Професионална асоциация на медиаторите в България - вер. 1.0 | 05.05.2025](#)

[Становище ПАМБ - вер. 1.0 | 05.05.2025](#)

[СТАНОВИЩЕ Институт Итера - вер. 1.0 | 05.05.2025](#)

[СТАНОВИЩЕ Лиляна Барганска - вер. 1.0 | 05.05.2025](#)

[СТАНОВИЩЕ на Сдружение Споразумения - вер. 1.0 | 05.05.2025](#)

[СТАНОВИЩЕ АМ - вер. 1.0 | 05.05.2025](#)

[СТАНОВИЩЕ В.Иванова - вер. 1.0 | 05.05.2025](#)

[Становище НАМ - вер. 1.0 | 05.05.2025](#)

[Справка за отразяване на предложенията и становищата - вер. 1.0 | 20.05.2025](#)

Консултационен документ:

Справка становища:

Коментари

Автор: Реално Положение (05.05.2025 18:58)

Петър Николов - част 18

10.4). В случай че, въпреки всичко изложено в настоящото становище и в нарушение на КРБ и на действащото законодателство (предвид изложеното), обсъжданият законопроект бъде внесен от МС в Народното събрание, призовавам всички 240 народни представители (вкл. председателя на НС), предвид горепосоченото несъответствие на законопроекта с КРБ и ЗНА (вкл. несъответствието на проформа написаните мотиви и ЧПОВ към законопроекта с изискванията на ЗНА и на НОМИОВ и вероятно формалното (каквато е обичайната порочна практика) провеждане, в несъответствие с изискванията на чл. 26, ал. 5 във връзка с чл. 26, ал. 1 от ЗНА, на настоящата обществена консултация, чрез изготвяне и публикуване на проформа справка за постъпилите предложения, без реална (а не проформа), конкретна, ясна, логична, относима, състоятелна (вкл. съобразена и съответна на Конституцията и действащото законодателство), задълбочена и компетентна обосновка за всяко неприето предложение), по силата и в изпълнение на разпоредбата на чл. 28, ал. 4 от ЗНА и на разпоредбите на ПОДНС, изобщо да не разпределят законопроекта и да не го обсъждат (нищо в комисии, нищо в пленарна зала) до отстраняване на всички тези нередовности/несъответствия, а в случай че и след като всички те бъдат отстранени, да вземат под внимание всичко гореизложено при преценката на конституционность-образността и законосъобразността (с оглед на цялото действащо законодателство) на предлагания законопроект.

Автор: Реално Положение (05.05.2025 18:57)

Петър Николов - част 17

10.3). ПРЕДЛАГАМ (като част от предходното предложение) **да бъде потърсена юридическа отговорност от всякакъв вид на всички лица** (в т.ч. административни ръководители (вкл. членове на Министерски съвет) и служители в администрацията на всякакви нива и длъжности), **отговорни за залагането в НПВУ на изискванията за въвеждане на задължителна съдебна медиация при някои граждански и търговски спорове с влезли в сила законодателни изменения в относимото законодателство, както и за многократните опити за изпълнение на тези изисквания в разрез с КРБ, действащото законодателство и обществения интерес.**

Автор: Реално Положение (05.05.2025 18:56)

Петър Николов - част 16

10.2). ПРЕДЛАГАМ (като част от предходното предложение) **не само обсъжданият законопроект (който при спазване на КРБ и на действащото законодателство следва и е изискуемо да бъде оттеглен), но и други подобни на него законопроекти да не бъдат предлагани (вкл. по гореизложения конституционно и законово несъответен начин) повече за обсъждане и приемане от НС.**

Автор: Реално Положение (05.05.2025 18:55)

Петър Николов - част 15

10). В заключение:

10.1). ПРЕДЛАГАМ предвид всичко гореизложено, най-накрая да започне цялостното, пълно, точно, стриктно и неизбирателно спазване на КРБ и действащото законодателство от и по отношение на всички държавни/общински органи, администрации, граждани и организации.

Автор: Реално Положение (05.05.2025 18:53)

Петър Николов - част 14

Принос (също не малък) за увеличаване на броя на делата има и самата съдебна власт (част от която са и прокуратура и следствието, незаконосъобразните действия/бездействия на органите на които също са повод за завеждане на дела за обезвреда). **Генератор на допълнителни такива са противоречивата съдебна практика по едни и същи казуси и при едно и също относимо към тях действащо законодателство на различните съдилища (а не рядко на същите съдилища и дори на едни и същи съдебни състави), немалък принос за която има и недоброто законодателство (както бе посочено по-горе), а също така и порочните съдебни актове на долустоящите инстанции (водещи до обжалването им по реда на инстанционния съдебен контрол).**

Видно от изложеното **основната причина за големия и растящ брой на делата се корени и в трите власти. В тази връзка за решаване на проблема очевидно е необходима тяхната обща воля, както и целенасочени, еднопосочни, координирани, системни и решителни действия за налагане на правовата държава и в трите власти (законодателна, изпълнителна и съдебна), което неминуемо ще доведе до налагането ѝ и в обществото (вкл. до формирането на респект и съзнание за доброволно спазване на закона у гражданите) и държавата като цяло. (Медиацията не може да реши проблема с липсата на правова държава, нито може да формира правосъзнание и респект към закона (в т.ч. култура за споразумяване като начин за разрешаване на спорове и повишаване на доверието към медиационната процедура) **при положение, че и трите власти го погават.**)** За да започне изобщо обаче подобен процес (за

цялостно реализиране на който дори и в най-розовия сценарий ще са необходими десетилетия) **е наложително спешно предприемане на редица непопулярни, стряскащи и политически меко казано неудобни** (неприемливи с оглед възможната загуба на електорат), **но напълно конституционно, законосъобразни и нормативно предписани действия и мерки** (като напр. предложените от мен с становището ми по ЗИД на ЗУТ), които нито един парламент, нито едно правителство и нито една прокуратура (предвид обстоятелството, че в нейните изключителни правомощия е иницирането на наказателно преследване) до момента не са се осмелили да предприемат.

„За изграждането и съхраняване устоите на правовата държава ще трябва да се заплати твърде висока цена“. Ако обаче не започнем да плащаме тази цена не просто няма да намалим броя на съдебните дела (и да подобрим качеството на правосъдието), но в нетолкова далечно бъдеще населението на България ще се „стопа“ още повече и ще бъде с такава числова, възрастова, здравна, образователна, културна, етническа и т.н. характеристика и структура, че практически ще блокират изцяло или до голяма степен всички обществени системи (икономическа, здравна, социална, пенсионна, образователна, културна и т.н., в т. ч. и правосъдната).

Автор: Реално Положение (05.05.2025 18:51)

Петър Николов - част 13

Не по-различно е реалното положение и в законодателната власт, където често се приемат (вкл. в голяма част внесени от изпълнителната власт – МС, като не по-различно, а дори и още по-лошо е положението с внасяните от народни представители законопроекти) **законали (вкл. ЗИД-ове на закони), които (подобно на обсъждания ЗИД на ГПК) не отразяват/въплъщават по никакъв начин принципа на правовата държава** (в описаните му измерения в практиката на Конституционния съд, както е изложено в горепосоченото ми становище по ЗИД на ЗУТ). Като резултат масово са налице закони, които: непрекъснато са изменяни/допълвани (вкл. по няколко пъти в годината), въз основа на формални и повърхностни доклади, мотиви, оценки на въздействието от вносителите, проформа становища от съгласуващите администрации, проформа обществени обсъждания (предложенията и становищата, от които доколкото изобщо има такива, предвид всеобщата демотивация и/или отсъствие/неспособност на гражданското общество, не се вземат под внимание изобщо - без или с формални/несъстоятелни мотиви от страна на администрацията); съдържат множество неясни/непълни разпоредби (пораждащи необходимост от допълнително тълкуване, за да бъдат приложени, което от своя страна води до разнопосочна и противоречива практика, както в администрацията, така и в съдилищата и е допълнителна причина за увеличаване на броя на съдебните дела); съдържат разпоредби, които не съответстват на Конституцията и/или на останалите закони (също предпоставка за правни спорове и завеждане на съдебни дела); не са съобразени със спецификите, проблемите и причините за тях на реалните обществени отношения (предмет на регулиране); изобщо не регулират част от тях или ги регулират по неадекватен начин (вкл. но не само чрез делегиране регламентирането на дадена материя, която би следвало да се

регулира от закона, в подзаконов акт и обратно); не отразяват обществения интерес; не съдържат адекватен, реално приложим и ефективен механизъм за контрол и налагане на санкции при неизпълнение/нарушаване на закона, не са финансово и ресурсно (с човешки, материални, технически и пр. ресурси) обезпечени (което на практика ги прави неизпълними) и т.н. **Казано на кратко масово се приемат закони които (в нарушение на принципа на правовата държава) нито са съобразени с Конституцията и действащото законодателство, нито са последователни, нито са предвидими, нито са стабилни, нито създават/гарантират правна сигурност и справедливост.** Нагледен пример (сред множество други) в тази насока е и предложеният (внесен в НС от МС) и за съжаление приет през 2023 г. (в още по-безумен и несъответен на КРБ, на ЗНА, на НОМИОВ, на редица други актове от действащото законодателство и на обществения интерес, което е очеизвадно както от текстовете му, така и от множество отрицателни, подробно аргументирани, но почти напълно и в нарушение на закона игнорирани, становища) като част от „задължителните“ за приемане за получаване на финансиране по НПВУ закони - ЗИД на Закона за управление на етажната собственост (обн. ДВ, бр. 82 от 29.09.2023 г.), становището ми, по който е публикувано в поратала за обществени консултации (на следния линк: <https://www.strategy.bg/PublicConsultations/View.aspx?@lang=bg-BG&Id=7081>), с което ПРЕДЛАГАМ да се запознаете и също да вземете под внимание (тъй като допълнително онагледява изключително негативните последици за държавата, за обществото и за отделните граждани и организации от описания в настоящата точка масово практикуван от изпълнителната и от законодателната власт противоконституционен и противозаконен „законодателен процес“). Напълно логична последица от всичко описано е допълнително, значително и възходящо градиращо увеличаване на броя на съдебните дела.

Автор: Реално Положение (05.05.2025 18:49)

Петър Николов - част 12

За всеки обикновен гражданин е видно какъв тотален (с много малки изключения) и все повече увеличаващ се произвол, безхаберие, некомпетентност, погазване на целия правов ред (Конституцията и законите) и корупция „цари“ в изпълнителната власт от страна на всевъзможни органи на власт, администрации (министерства, агенции, дирекции, служби и други ведомства), административни структури, създадени със специални закони, контролни органи, публични предприятия, държавни, общински и други служители, органи на местно самоуправление и пр. съставни части на изпълнителната власт (в широк смисъл), които масово превратно (и нерядко дори престъпно) упражняват предоставените/ възложените им власт/ правомощия/ отговорности в нарушение на закона или незаконосъобразно не ги упражняват/изпълняват, т.е. незаконно (и нерядко дори престъпно) бездействат, без да понасят каквато и да било отговорност за това (или понасяйки дребни временни наказания без някакъв съществен санкционен, възпиращ и превантивен ефект). Нагледни примери в тази насока и по-детайлен коментар относно измеренията на правовата държава и последиците от липсата на такава в нашата страна съм изложил в становището си по проекта на ЗИД на ЗУТ, публикувано в поратала за

обществени консултации (на следния линк:

<https://www.strategy.bg/PublicConsultations/View.aspx?@lang=bg-BG&Id=7107>),

с което ПРЕДЛАГАМ да се запознаете и също да вземете под внимание. В подобна ситуация, тъй като всички се чувстват безнаказани, от една страна, конституционно и законоустановените права на гражданите и организациите поголовно не се зачитат и/или се нарушават както от страна на други граждани и организации, така и от страна на самите органи на власт, институциите и техните служители (т.е. от изпълнителната власт и администрацията като цяло), включително от тези от тях, които (в конкретните случаи) са призвани да ги защитават (за което са им предоставени съответни властнически правомощия), а от друга страна, същите тези граждани и организации с незачетени/нарушени права все по-често не намират/не получават дължимата по закон защита на правата им по административен ред или друг извънсъдебен ред (която ако се спазваха Конституцията и законите биха получили, би била много по-навременна, бърза, евтина и ефективна от съдебната защита и би в преобладаващата част от случаите обезсмислила воденето на съдебни дела, т.е. реално би разтоварила съдилищата). **Това води до купища от съдебни дела (административни, административнонаказателни, граждански) срещу множеството незаконни актове/действия/бездействия на администрацията и вредните последици от тях, както и до купища от съдебни дела (граждански, търговски, изпълнителни) между граждани и/или организации.** Съдебните дела на практика се превръщат все повече в основно, а нерядко и в първо и единствено средство за защита. В истинската правова държава (от която сме непостижимо далеч) воденето на съдебни дела би било последно (а не първо и единствено) средство за защита, до което би се стигало по изключение. Огромната част от завежданите ежегодно съдебни дела не биха се завеждали изобщо, ако органите на власт, администрацията (в широк смисъл), гражданите и организациите имаха респект към и спазваха Конституцията и законите, както повелява Основният ни закон.

Автор: Реално Положение (05.05.2025 18:47)

Петър Николов - част 11

9). Въз основа на изложеното дотук възниква същностният въпрос какви законопроекта ни се предлагат (в случая от изпълнителната власт), както и още по-важният въпрос дали проекторазпоредбите им действително отразяват и са в състояние действително да защитят обществения интерес, т.е. отчитат ли реално те истинските проблеми и преди всичко истинските причини за тези проблеми и съдържат ли адекватни, ефективни, ефикасни, последователни, предвидими и трайни (стабилни) решения за елиминиране/намаляване на тези проблеми (изхождайки именно и основно от истинските причини за пораждаването им)? За огромно съжаление отговорът (както обикновено предвид състоянието на администрацията като цяло, което е отражение на състоянието и на цялото общество) е **ОПРЕДЕЛЕНО НЕ.**

Основното ми възражение в тази връзка и обстоятелството, на което най-вече бих искал да обърна внимание за пореден път е, че медиацията във вида в който се

предлага със законопроекта (а и изобщо медиацията по принцип) не е може и няма да разреши основния проблем, който се цели (формално, т.е. само на думи) да бъде разрешен с нея - проблемът с натовареността на съдилищата (съответно повишаване на ефективността в сферата на гражданското и търговското правораздаване и повишаване на бързината в гражданския и търговския оборот и подобряване на бизнес средата). Това е така защото нито са идентифицирани, нито са анализирани действителните причини за тази натовареност, което ПРЕДЛАГАМ в цялост, обективно, детайлно и компетентно да бъде направено, тъй като без систематично, решително, целенасочено, основано на Конституцията и законите, въздействие върху причините не е възможно да бъде решена дори част от проблема, който поражда. **Основната причина** (по мое, а и не само мое мнение) **за растящата натовареност на съдилищата (увеличаване на броя на делата) и то въпреки стремително намаляващото население на България е същата тази която индиректно води и до демографската катастофа** (в която все повече затъваме) – **това е реалната ЛИПСА НА ПРАВОВА ДЪРЖАВА, т.е. на такава, която се управлява според Конституцията и законите, както повелява едно от основните начала (принципите от най-висш порядък) на Конституцията на Република България (чл. 5, ал. 1 от КРБ). Тази липса е лесно видима навсякъде около нас, като е обхванала (като злокачествено обазуване) цялото ни държавно управление, включително и трите конституционноустановени власти - законодателна, изпълнителна и съдебна.**

Автор: Реално Положение (05.05.2025 18:46)

Петър Николов - част 10

В действителност **промените в предлагания им вид е по-вероятно да доведат до затормозяване, утежняване, допълнително забавяне и оскъпяване на съдебния процес, до увеличаване/раздуване на съдебната администрация, до допълнително натоварване на бюджета** (самостоятелна част от който е бюджетът на съдебната власт), **до създаване на негативно отношение към медиаторите и медиацията** (вкл. предвид обстоятелството, че налагането ѝ като задължителна, когато не е желана от страните и/или обективно не е в състояние да разреши спора помежду им, може единствено да генерира силно отрицателно отношение, не само в конкретния случай, но и изобщо към този алтернативен способ за решаване на спорове), **до разделение и противопоставяне в гилдията на медиаторите** (които законопроекът разделя на два вида – медиатори към съдебните центрове по медиация и „обикновени“ медиатори), **до злоупотреби при подбора и определянето на медиатори към съдебните центрове по медиация, до чисто формалното и про-форма извършване** (подобно на почти всичко в „милата“ ни държава) **на задължителната „информационна среща за процедура по медиация“** (за 3 часа, а камо ли за по-малко, медиаторът в немалко случаи дори няма да успее да вникне в същината на спора) **и до свеждането ѝ основно в средство за печелене на лесни пари от „правилните“ хора и др. под.** Смислени аргументи в тези насоки се съдържат в подадените и публикувани в портала становища и коментари от предходната обществена консултация (по проекта на ЗИД на ЗМ от 2022 г.) които също ПРЕДЛАГАМ да бъдат взети под

сериозно внимание (наред с всичко гореизложено).

Автор: Реално Положение (05.05.2025 18:44)

Петър Николов - част 9

8). При цялостен, внимателен, компетентен и задълбочен прочит на придружаващите законопроекта мотиви и ЧПОВ е лесно установимо и очевидно, че същите са написани изцяло проформа, т.е. колкото чисто формално да има такива, като същевременно са лишени от изискуемото по закон (чл. 28, ал. 2, във връзка с чл. 26, ал. 1 от ЗНА – за мотивите; чл. 19 и чл. 20 от ЗНА във връзка с чл. 2, ал. 1, чл. 3, чл. 4, ал. 1, чл. 7, чл. 10, ал. 2, чл. 16 и чл. 19 от Наредбата за обхвата и методологията за извършване на оценка на въздействието (НОМИОВ) – за ЧПОВ) **коректно, достоверно, конкретно, задълбочено, компетентно, почиващо на комплексен експертен анализ и основано на данни аргументирано съдържание, обосноваващо: съответствието на законопроекта с КРБ и действащото законодателство; необходимостта от приемането му (вкл. действителните причини/проблеми и цели/решаване на поставените проблеми по конкретен и измерим начин); средствата (вкл. финансовите такива), нужни за прилагането му; очакваните резултати (вкл. финансовите такива), въздействия (в т.ч. икономически, социални, екологични, специфични) и потенциални рискове от прилагането му.**

Същевременно в тези поредни проформа написани мотиви и ЧПОВ безкритично и в несъответствие с фактическата и правна реалност са описани (и преписани от мотивите в ЧПОВ) въображаеми „розови“ и единствено положителни сценарии (ефекти/резултати/въздействия) от предлаганите промени (без нито един изложен в ЧПОВ, а камо ли обсъден и анализиран, въпреки императивните изисквания за това в НОМИОВ, съществуващ/потенциален проблем, риск и/или негативно въздействие/ефект на/от очевидно проформа и без никакъв реален анализ избрания вариант на действие). Направени са и напълно формални, необосновани (без каквато и да било аргументация) и очевидно неверни (предвид всичко изложено в настоящото становище) изводи, че законопроектът „не води до въздействие върху държавния бюджет“ (при положение, че част от него е бюджета на съдебната власт и че законопроектът предвижда не само поемане от бюджета на съда (респ. от бюджета на съдебната власт) на разноските за т. нар. задължителна „информационна среща“ и за процедурата по медиация по висящо дело по чл. 19а, ал. 1 и 2 от ЗМ, с обща продължителност до 3 часа, но и извършване (от същия бюджет) на разходи за създаване и поддържане на съдебни центрове по медиация, чиято структура, организация и ред други въпроси свързани с дейността и издръжката им (вкл. на координаторите и другите служители, обезпечавачи дейността на съдебните центрове по медиация, заплащането на обученията на координаторите и медиаторите към съдебните центрове и др.) е предвидено с проекторазпоредбата на чл. 25а от ЗМ да се уреждат с наредби, приети от ВСС, които актове по прилагане на закона освен това, съгласно изричната разпоредба на чл. 45, ал. 1 от Указ № 883 от 24.04.1974 г. за прилагане на ЗНА, следва да се изготвени заедно с предлагания законопроект, но очевидно в нарушение на закона не са) **и че не се изисква**

извършване на цялостна предварителна оценка на въздействието (без да е направена императивно изискуемата конкретна, обоснована и почиваща на комплексен експертен анализ и конкретни данни преценка за това (съгласно изискванията на чл. 2, ал. 1, чл. 3, ал. 1, чл. 4, ал. 1, чл. 10, ал. 2, чл. 16, т. 15 и чл. 19 от НОМИОВ във връзка с чл. 20, ал. 3, т. 2 от ЗНА)).

Автор: Реално Положение (05.05.2025 18:42)

Петър Николов - част 8

7). Частично редактираният със законопроекта подбор на видовете граждански и търговски спорове, попадащи в приложното поле на проекторазпоредба на чл. 140а¹ от ГПК, отново не се основава на ясно определени, логични и справедливи критерии, въз основа на които да се обоснове разумното предположение, че по тези дела провеждането на процедура по медиация може да разчита на по-голям успех от гледна точка на възможността за постигане на споразумение в сравнение с останалите видове дела. В тази връзка отново са валидни мотивите, изложени в РКС № 11 от 01.07.2024 г. по к. д. № 11/2024 г., а изложените в мотивите и ЧПОВ към законопроекта повърхностни общи изводи, очевидно не отчитат спецификите на редица от включените в обхвата на проекторазпоредбата дела и почиват на една твърде семпла, обща, неконкретна и неясна статистическа таблица, която не позволява въз основа на нея да бъдат обективно направени каквито и да било генерални заключения, аргументиращи/обосноваващи предлагания подбор на видовете дела, определени като „подходящи за доброволно уреждане на спора“ и „препращане към задължителна информационна среща“. **В този смисъл предлаганата уредба на въпроса отново се явява произволна и като такава - противоречаща на Основния закон, съгласно изложеното в посоченото решение на КС.**

Автор: Реално Положение (05.05.2025 18:41)

Петър Николов - част 7

Същевременно **тези разпоредби очевидно не са съобразени и противоречат и на общите правила за процесуално представителство в гражданския процес по глава пета от част първа на ГПК** (както по пълномощие, така и по силата на закона, вкл. на недееспособни лица, на безвестно изезнали, на обявени за отсъстващи, на лица с неизвестен адрес или ненамерени на адреса им лица, на юридически лица, държавни учреждения, общини и др.). От друга страна, предвид всичко гореизложено и с оглед размера (от 50 до 300 лв.) на предвидената с проекторазпоредбата на чл. 92а, ал. 2 във връзка с чл. 91, ал. 1 от ГПК глоба за неоснователно невявяване или отказ от участие в задължителната (по разпореждане на съда) информационна среща, **в редица случаи (ако не и в преобладаващата част от тях) за страните ще е икономически по-изгодно да не участват в тази среща, а да заплатят глобата, като така си спестят по-големите спрямо нейния размер допълнителни разходи за транспорт, адвокатско възнаграждение и т.н.** (които, с оглед на гореизложеното и предвид

разнопосочната и противоречива практика на съдилищата при определяне размера на присъжданите разноси, особено за възнаграждение на адвокат, изобщо няма как да е предварително ясно и сигурно, че ще им бъдат възстановени или че ще им бъдат възстановени в пълен размер и в крайна сметка е напълно възможно да не им бъдат присъдени за заплащане от насрещната страна при спечелване на делото и да останат за тяхна сметка). Това допълнително онагледява (илюстрира) очевидния замисъл на предлаганите промени (както предния път, така и сега) да се въведе със закон на всяка цена, дори и чисто проформа, задължителната съдебна медиация при някои граждански и търговски спорове, без оглед нито на реалния ефект/резултат от нея, нито на съответствието ѝ с Конституцията, действащото законодателство и общественения интерес, само и само да се изпълнят етапните цели, заложи в НПВУ (реформа 3 „Разширяване на използването на алтернативни способности за разрешаване на спорове и въвеждане на медиация, задължителна по някои видове дела, етап 227 „Влезли в сила законодателни изменения в относимото законодателство за въвеждане на задължителна съдебна медиация при някои граждански и търговски спорове“). **Всичко изложено в настоящата точка, в крайна сметка внася допълнителни смущения в пълноценното упражняване на конституционно гарантираното право на съдебна защита, което въпреки че не е изрично формулирано в Основния закон, в рамките на по-общата постановка на чл. 56 от Конституцията трябва да се счита за принцип на правовата държава, като това положение е утвърдено трайно в практиката на КС.**

Автор: Реално Положение (05.05.2025 18:40)

Петър Николов - част 6

6). Не е преодоляно напълно и смущаването на пълноценното упражняване на правото на защита (по чл. 56 от КРБ) чрез поставянето на страните пред необходимостта за заплащане на допълнителни разноси (например за транспортни разходи и/или за заплащане на адвокатско възнаграждение) за участието в задължителната среща с медиатор (независимо от формално промененото ѝ наименование), които макар и с оглед на новопредлаганите редакции да биха могли да бъдат претендирани в зависимост от изхода на съдебното производство (по силата на общите правила на чл. 78, ал. 1 и ал. 3 от ГПК), първоначално ще следва да бъдат направени и от изправната (в крайна сметка) страна (като с оглед разпоредбата на чл. 78, ал. 5 от ГПК, особено след постановяване на Решение от 25.01.2024 г. на Съда на Европейския съюз (СЕС) по дело C-438/22, изобщо не е сигурно/гарантирано, че ще бъдат присъдени, респ. заплатени от изгубилата делото страна в пълен размер). Това е така, тъй като според новата проекторазпоредба на чл. 78б от ГПК от бюджета на съда е предвидено да се заплащат направените от съдебния център по медиация разноси за организиране и провеждане (т.е. за възнаграждение на медиатора, преводачи, експерти и пр.) на т. нар. информационна среща, респ. за процедура по медиация по висящо съдебно дело по чл. 19а, ал. 1 и ал. 2 от ЗМ, с обща продължителност до 3 часа (междувпрочем тук, очевидно от публикувания за обществено обсъждане законопроект, е нарушено и изискването на чл. 45, ал. 1 от Указ № 883 от 24.04.1974 г. за прилагане на ЗНА, проектите на актове по прилагане на закона (с които в случая, включително е предвидено/делегирано да се регламентират размерите на

разноските по чл. 78б от ГПК) да се изготвят заедно със законопроекта), но не и направените от страните разноски в тази процедура (например за транспортни разходи или за заплащане на адвокатско възнаграждение). Същевременно **промененото изискване** (в проекторазпоредбите на чл. 140, ал. 3 и чл. 314б от ГПК) **за лично участие на страните в задължителната среща с медиатор** (под абсурдния и несъстоятелен предтекст, че *личното участие на страните в информационната среща е изключително важно и се налага, тъй като информацията, която ще получат, би ги мотивирала да изберат именно процедурата по съдебна медиация*, който не само не държи сметка за липсата, в общия случай, на необходимите правни, фактологически и други познания у страните, за да преценят най-добре правния си интерес и изгодните за тях действия по конкретно дело и за потенциалните усложнения (вкл. забавяния) особено при дела с множество участващи страни, но и negliжира по законово недопустим начин ролята, компетентността и авторитета на адвоката), **очевидно имащо за цел да създаде поредното проформа впечатление, а именно, че всички разноски за участието в задължителната за страните (противно на волята им) среща с медиатор се заплащат от бюджета на съда и участието в тази среща няма да натовари страните с допълнителни разходи и да оскъпи съдебното производство (респ. достъпа до съд), не отменя и няма как да отмени конституционно и законово регламентираното право (елемент и от правото на защита) на страните да се явяват със защитник, което е повече от логично, че те, в общия случай, ще упражнят, за да обезпечат пълноценно (гарантиращо правата и интересите им), а не проформа участие в срещата.**

Автор: Реално Положение (05.05.2025 18:36)

Петър Николов - част 5

5). С предлагания със законопроекта частично редактиран комплекс от проекторазпоредби (в ГПК и ЗМ) не е преодоляно и препятстването (затрудняването) на пълноценното реализиране от страните на правото им на защита по чл. 5б от КРБ в резултат от задължаването им (противно на волята им) да участват в срещата с медиатор (независимо как формално ще бъде наречена тази среща). Всички изложени в тази връзка аргументи в мотивите на горепосоченото Решение на КС за забавяне на съдебното производство (което включително поставя под съмнение навременното предоставяне на поисканата защита на правата от съд и е в състояние да лиши от съдържание и да обезсмисли самото предоставяне на защитата) са валидни и за променените редакции. В допълнение, насрочването на т. нар. „информационна среща“ (в която страните са задължени да участват под страх от имуществена санкция) е оставено изцяло на преценката на съда (вкл. е отпаднал дори двумесечният срок от съобщаването на страните на определението за насрочването ѝ спрямо предходния вариант), което отваря широко вратите за произволно тълкуване и прилагане на понятието „подходящ срок преди откритото заседание“ и за допълнително отлагане във времето (със необжалваемо самостоятелно съдебно определение) на и без друго твърде честото значително забавено (вкл. значително отложено във времето) насрочване на откритите заседания по делата.

Автор: Реално Положение (05.05.2025 18:34)

Петър Николов - част 4

4). Същевременно „**свободата се реализира чрез основните права, свободи и задължения на гражданите**“ (Решение № 5 от 2007 г. по к.д. № 11/2006 г.). **Едно от тези основни права** (наред с посоченото право по чл. 6, ал. 1 от КРБ и правото на защита по чл. 56 от КРБ) **е и правото на информация по чл. 41 от КРБ.** Като всяко субективно право, правото на информация означава свобода на избора на поведение. То е гарантирана от закона (в случая от Основния закон) възможност за субекта на едно право да извърши определено действие или да се въздържа от него.

Упражняването на правото на информация по чл. 41 от КРБ по необходимост включва свободното формиране на воля/свободния избор да се търси или да не се търси, респ. да се получава или да не се получава информация. Това е несъвместимо с принудата да бъде заставен носителят на правото на информация чрез заплахата от санкция да получава информация въпреки волята си. В тази връзка, **дори и да се приеме, че въпросната среща има единствено информационен характер** (и няма връзка с/не е част от процедурата по медиация, макар очевидно да не е така), **задължаването на страните да участват в нея под страх от имуществена санкция (глоба) и да получават непоискана/непотърсена от тях информация очевидно засяга и е несъвместимо с конституционно гарантираното им право на информация по чл. 41 от КРБ.** По този начин се принизява не само предназначението на правото на информация, но и смисълът на свободата, която се гарантира от Конституцията (преамбюла, абз. втори) като висша ценност. Както изрично е подчертавал Конституционният съд, **държавата е тази, която като гарант на прокламираните в Конституцията граждански права е длъжна да осигури условия за свободно и безпрепятствено във всяко отношение упражняване на тези права** (каквото е и правото на информация) **на всеки български гражданин.** Това следва от издигането в преамбюла на Конституцията (абз. трети) във върховен принцип на правата на личността нейното достойнство и сигурност. **Същевременно,** както е посочено и в мотивите на РКС № 11 от 01.07.2024 г. по к. д. № 11/2024 г., **не е налице конституционно призната ценност (вкл. преследваните с проектозакона цели не са насочени към съхраняване на ценности от конституционен ранг), представляваща легитимно от гледна точка на Основния закон основание за ограничаване на упражняването на конституционни права** (каквото е и правото на информация по чл. 41 от КРБ, подобно на правото на свободна воля/свободен избор по чл. 6, ал. 1 от КРБ и правото на защита по чл. 56 от КРБ).

Автор: Реално Положение (05.05.2025 18:33)

Петър Николов - част 3

3). Използваната редакционна „хватка“ чрез видоизменена терминология (като вместо „първа среща в процедура по медиация“ вече се използва терминът „информационна среща за процедура по медиация“ с очевидната цел да се създаде впечатление (при повърхностен прочит и липса на адекватен, компетентен и задълбочен анализ), че се касае за нещо съвсем различно спрямо първоначалния

вариант на комплекса от проекторазпоредби, обявен от КС за противоконституционен, и че тази т. нар. „информационна среща“, макар и задължителна и скрепена със санкция при неучастие в нея, е нещо извън/нямащо никаква връзка с процедурата по медиация в рамките на започнал съдебен процес, включително чрез формалното, изкуствено и лишено от логика (в т.ч. противоречащо на самото понятие за медиация по чл. 2 от ЗМ) заличаване в чл. 11, ал. 2 от ЗМ на текста, че когато липсва изрично съгласие от страните за започването ѝ, за начало на процедурата по медиация се счита денят на първата среща на всички участници с медиатора) **е твърде елементарен опит за създаване на проформа впечатление, че несъответствията с КРБ са преодоленни. Повече от очевидно е, че тази среща** (независимо как формално ще бъде наречена тя) **представлява принудително участие в действия с активното съдействие (и участие в срещата) на медиатор, които са насочени към убеждаване на всяка от страните** (или поне на една от тях) **да направи компромис с поддържаната от нея теза относно предмета на делото.** Колкото и да се повтаря в законопроекта, че срещата е „информационна“, с очевидната цел да се създаде формалното впечатление, че тази среща няма нищо общо с процедурата по медиация, без изясняване същността на конкретния спор и първоначално излагане (от медиатора) на възможни взаимноприемливи варианти за неговото решаване, които сами по себе си предполагат поне някакво, макар и предварително, очертаване на възможна рамка (или поне на отделни параметри) на споразумение, е обективно невъзможно медиаторът да „информира“ страните за последиците от процедурата по медиация по отношение на конкретното висящо дело, респ. е обективно невъзможно да се опита и евентуално да ги мотивира/убеди да продължат срещата/срещите си с него и да се опитат да постигнат окончателно споразумение. **Принуждаването на страните по делата под страх от имуществена санкция (глоба) да участват в дейности** (независимо как чисто формално ще бъдат наречени/озаглавени тези дейности), **свързани с правния институт на медиацията, която помирителна процедура** (както е разяснено/ аргументрано и в решението на КС), **според европейското и националното законодателство, концептуално е обусловена от свободната воля на страните** (т.е. по принцип се основава на съгласието им да постигнат, включително на съгласието им изобщо да участват в опитите за постигане на извънсъдебно уреждане на възникналия правен спор и в този смисъл е функция на свободата на договаряне като проявление на свободната им воля) **засяга свободата като общочовешка ценност според Преамбюла на Конституцията.** Както е посочил в мотивите на решението си Конституционния съд, според установената му практика **свободната воля и свободният избор са "основно право на личността" по смисъла на чл. 6, ал. 1 от Основния закон и принципът на правовата държава изисква тяхното зачитане**, щом са формирани в рамките на закона и за постигане на предвиден в него резултат.

Автор: Реално Положение (05.05.2025 18:33)

Петър Николов - част 3

3). Използваната редакционна „хватка“ чрез видоизменена терминология (като вместо „първа среща в процедура по медиация“ вече се използва терминът „информационна среща за процедура по медиация“ с очевидната цел да се създаде

впечатление (при повърхностен прочит и липса на адекватен, компетентен и задълбочен анализ), че се касае за нещо съвсем различно спрямо първоначалния вариант на комплекса от проекторазпоредби, обявен от КС за противоконституционен, и че тази т. нар. „информационна среща“, макар и задължителна и скрепена със санкция при неучастие в нея, е нещо извън/нямащо никаква връзка с процедурата по медиация в рамките на започнал съдебен процес, включително чрез формалното, изкуствено и лишено от логика (в т.ч. противоречащо на самото понятие за медиация по чл. 2 от ЗМ) заличаване в чл. 11, ал. 2 от ЗМ на текста, че когато липсва изрично съгласие от страните за започването ѝ, за начало на процедурата по медиация се счита денят на първата среща на всички участници с медиатора) **е твърде елементарен опит за създаване на проформа впечатление, че несъответствията с КРБ са преодолени. Повече от очевидно е, че тази среща (независимо как формално ще бъде наречена тя) представлява принудително участие в действия с активното съдействие (и участие в срещата) на медиатор, които са насочени към убеждаване на всяка от страните (или поне на една от тях) да направи компромис с поддържаната от нея теза относно предмета на делото.** Колкото и да се повтаря в законопроекта, че срещата е „информационна“, с очевидната цел да се създаде формалното впечатление, че тази среща няма нищо общо с процедурата по медиация, без изясняване същността на конкретния спор и първоначално излагане (от медиатора) на възможни взаимноприемливи варианти за неговото решаване, които сами по себе си предполагат поне някакво, макар и предварително, очертаване на възможна рамка (или поне на отделни параметри) на споразумение, е обективно невъзможно медиаторът да „информира“ страните за последиците от процедурата по медиация по отношение на конкретното висящо дело, респ. е обективно невъзможно да се опита и евентуално да ги мотивира/убеди да продължат срещата/срещите си с него и да се опитат да постигнат окончателно споразумение. **Принуждаването на страните по делата под страх от имуществена санкция (глоба) да участват в дейности (независимо как чисто формално ще бъдат наречени/озаглавени тези дейности), свързани с правния институт на медиацията, която помирителна процедура (както е разяснено/ аргументрано и в решението на КС), според европейското и националното законодателство, концептуално е обусловена от свободната воля на страните (т.е. по принцип се основава на съгласието им да постигнат, включително на съгласието им изобщо да участват в опитите за постигане на извънсъдебно уреждане на възникналия правен спор и в този смисъл е функция на свободата на договаряне като проявление на свободната им воля) засяга свободата като общочовешка ценност според Преамбюла на Конституцията.** Както е посочил в мотивите на решението си Конституционния съд, според установената му практика **свободната воля и свободният избор са "основно право на личността" по смисъла на чл. 6, ал. 1 от Основния закон и принципът на правовата държава изисква тяхното зачитане, щом са формирани в рамките на закона и за постигане на предвиден в него резултат.**

Автор: Реално Положение (05.05.2025 18:33)

Петър Николов - част 3

3). Използваната редакционна „хватка“ чрез видоизменена терминология (като вместо „първа среща в процедура по медиация“ вече се използва терминът „информационна среща за процедура по медиация“ с очевидната цел да се създаде впечатление (при повърхностен прочит и липса на адекватен, компетентен и задълбочен анализ), че се касае за нещо съвсем различно спрямо първоначалния вариант на комплекса от проекторазпоредби, обявен от КС за противоконституционен, и че тази т. нар. „информационна среща“, макар и задължителна и скрепена със санкция при неучастие в нея, е нещо извън/нямащо никаква връзка с процедурата по медиация в рамките на започнал съдебен процес, включително чрез формалното, изкуствено и лишено от логика (в т.ч. противоречащо на самото понятие за медиация по чл. 2 от ЗМ) заличаване в чл. 11, ал. 2 от ЗМ на текста, че когато липсва изрично съгласие от страните за започването ѝ, за начало на процедурата по медиация се счита денят на първата среща на всички участници с медиатора) **е твърде елементарен опит за създаване на проформа впечатление, че несъответствията с КРБ са преодолени. Повече от очевидно е, че тази среща** (независимо как формално ще бъде наречена тя) **представява принудително участие в действия с активното съдействие (и участие в срещата) на медиатор, които са насочени към убеждаване на всяка от страните** (или поне на една от тях) **да направи компромис с поддържаната от нея теза относно предмета на делото.** Колкото и да се повтаря в законопроекта, че срещата е „информационна“, с очевидната цел да се създаде формалното впечатление, че тази среща няма нищо общо с процедурата по медиация, без изясняване същността на конкретния спор и първоначално излагане (от медиатора) на възможни взаимноприемливи варианти за неговото решаване, които сами по себе си предполагат поне някакво, макар и предварително, очертаване на възможна рамка (или поне на отделни параметри) на споразумение, е обективно невъзможно медиаторът да „информира“ страните за последиците от процедурата по медиация по отношение на конкретното висящо дело, респ. е обективно невъзможно да се опита и евентуално да ги мотивира/убеди да продължат срещата/срещите си с него и да се опитат да постигнат окончателно споразумение. **Принуждаването на страните по делата под страх от имуществена санкция (глоба) да участват в дейности** (независимо как чисто формално ще бъдат наречени/озаглавени тези дейности), **свързани с правния институт на медиацията, която помирителна процедура** (както е разяснено/ аргументрано и в решението на КС), **според европейското и националното законодателство, концептуално е обусловена от свободната воля на страните** (т.е. по принцип се основава на съгласието им да постигнат, включително на съгласието им изобщо да участват в опитите за постигане на извънсъдебно уреждане на възникналия правен спор и в този смисъл е функция на свободата на договаряне като проявление на свободната им воля) **засяга свободата като общочовешка ценност според Преамбюла на Конституцията.** Както е посочил в мотивите на решението си Конституционния съд, според установената му практика **свободната воля и свободният избор са "основно право на личността" по смисъла на чл. 6, ал. 1 от Основния закон и принципът на правовата държава изисква тяхното зачитане**, щом са формирани в рамките на закона и за постигане на предвиден в него резултат.

Автор: Реално Положение (05.05.2025 18:31)

2). Предлаганият със законопроекта частично редактиран (спрямо първоначалния, обявен от КС за противоконституционен, вариант в горепосочения ЗИД на ЗМ - обн. в ДВ, бр. 11 от 02.02.2023 г.) **комплекс от проекторазпоредби (в ГПК и ЗМ)**, отразяващ концепцията за задължителна съдебна медиация (задължителна медиация по висящи съдебни дела) като инструмент за извънсъдебно разрешаване на граждански и търговски спорове, **отново като цяло не е в съответствие със същите основни принципи и разпоредби на КРБ съгласно изложеното в мотивите на РКС № 11 от 01.07.2024 г. по к. д. № 11/2024 г., които очевидно** (от мотивите и ЧПОВ към законопроекта) **са обсъдени и „съобразени“ твърде избирателно и повърхностно.** От цялостния и задълбочен прочит на мотивите на Конституционния съд (във въпросното негово решение) е видно, че преценката за противоконституционността на разпоредбите не е обусловена единствено от ограничаването на упражняването на правото на защита пред съд, при това „*произтичащо най-вече от понасянето на отговорността за разноски във връзка с производството по медиация в зависимост от участието, респ. неучастието на страната в процедурата по медиация, а не в зависимост от изхода на спора и добросъвестността на страните*“ (както некоректно и в несъответствие с действителното цялостно съдържание на мотивите на КС е записано в мотивите към законопроекта). **В действителност, Конституционният съд подробно е изложил и аргументирал много повече конституционно нетърпими противоречия не само с правото на защита** (извън цитирания от вносителя аспект на засягането/ограничаването му), **но и с други основни права и принципи** (вкл. общочовешки ценности), **съдържащи се в КРБ.** С предлагания законопроект тези противоречия не са преодолени.

Автор: Реално Положение (05.05.2025 18:30)

Петър Николов - част 1

1). Очевидно единствената цел на предлагания законопроект (както бе и с предходния ЗИД на Закона за медиацията (ЗМ) от 2022 г. (обн. в ДВ, бр. 11 от 02.02.2023 г.), **въведените с които разпоредби в ЗМ и ГПК относно задължителната съдебна медиация, бяха обявени за противоконституционни от КС) е на всяка цена** (вкл. чрез погазване на Конституцията на Република България (КРБ), на действащото законодателство и без оглед на обществения интерес и на реалните (а не въображаемите, проформа разписани и напълно несъответни на обективната действителност) ефекти/резултати от подобна противоконституционна **законова уредба) да бъдат изпълнени изискванията, заложи в НПВУ** (за въвеждане на задължителна съдебна медиация при някои граждански и търговски спорове с влезли в сила законодателни изменения в относимото законодателство). Същевременно **предлаганият ЗИД на ГПК нито удовлетворява критериите за конституционносъобразност, установени в Решение № 11 от 01.07.2024 г. на Конституционния съд по к. д. № 11/2024 г., нито е в състояние да постигне останалите проформа посочени** (напълно голословни, необосновани и нереалистични) **цели и очаквани резултати** в придружаващите законопроекта проформа мотиви и частична предварителна оценка на въздействието (ЧПОВ).

Автор: ЦОМ ГЕОМА КОРПОРЕЙШЪН (05.05.2025 17:17)

Становище на ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ НА МЕДИАТОРИ „ГЕОМА КОРПОРЕЙШЪН“ /ЦОМГК/ И АСОЦИАЦИЯ ЗАЩИТА НА ВСИЧК

Становището на ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ НА МЕДИАТОРИ „ГЕОМА КОРПОРЕЙШЪН“

/ЦОМГК/ И АСОЦИАЦИЯ ЗАЩИТА НА ВСИЧКИ ПРАВА е публикувано на ел. адрес:

<https://geomacorporation.eu/%d1%81%d1%82%d0%b0%d0%bd%d0%be%d0%b2%d0%b8%d1%89%d0%b7%d0%b0%d0%ba%d0%be%d0%bd-%d0%bc%d0%b5%d0%b4%d0%b8%d0%b0%d1%86%d0%b8%d1%8f/>

Автор: Dima Alexandrova (05.05.2025 12:41)

Становище на Професионалната асоциация на медиаторите в България

Становище на Професионалната асоциация на медиаторите в България

<https://pamb.info/news/670-stanovishte-otnosno-proekta-na-zakon-za-izmenenie-i-dopalnenie-na-gpk-i-svarzanite-izmeneniya-v-zakona-za-mediatziyata-ot-profesionalna-asotziatziya-na-mediatorite-v-balgariya-pamb>

Автор: Юлия Раданова (05.05.2025 08:00)

Становище на АДР Център Глобал по ЗИД на ГПК - продължение

4. Относно нуждата от допълнителна статистика, анализ и координиране на провежданите информационни срещи:

Считаме, че за успешното интегриране на медиацията като неразделна част от системата за решаване на спорове в страната е необходимо допълнително да бъде детайлизирана уредбата относно как точно ще се събират и анализират данните от провежданите медиации, в това число и информационните срещи, заложи като задължителни в закона. В това число е необходимо да се предвиди и автоматизираното им събиране и обработка по един унифициран начин с цел по-лесното им последващо обобщение на национално ниво. В тази насока би било препоръчително да се обмисли как да бъде интегриран модул за медиация към понастоящем действащата единна информационна система за съдилищата по начин, позволяващ единния подход на събирането на статистически данни. Предвиждането на последното на законодателно ниво и последващото му детайлизиране в подзаконовата уредба се явява ключово за възможността да бъде осъществена качествена оценка на каквато и да е законова уредба на задължителна медиация.

Същевременно и още на този етап на регулиране на материята следва да бъдат приети и ключовите индикатори за изпълнение на заложените цели с промяната на уредбата, които впоследствие именно ще дадат онази солидна база, на която задължителната медиация в страната да стъпи.

5. Относно статута на медиаторите, които ще могат да провеждат информационни срещи по медиация:

Приветстваме, че Предложените изменения на ГПК биха позволили активното включване на всички вписани в Единния регистър на медиаторите в България да осъществяват дейност и като съдебни медиатори в случай, че успешно са преминали процедурата по обучение и подбор на ВСС. Считаме, че това е от особено значение и важност предвид нуждата от мултидисциплинарни компетенции за ефективно провеждане на процедурата по медиация. В тази насока обаче заостряме вниманието към предложеното изменение на чл. 21а от ЗМ, съгласно което съдът следва да може да определи задължителното участие на медиатор с юридическо образование. Считаме, че подобно указване противоречи на принципа на доброволност на процедурата по медиация, който обхваща не просто доброволното встъпване и продължаване на медиацията, но и съвместното определяне на професионалиста, който да фасилитира подобен диалог, в това число и на компетенциите, които последния следва да има. Нещо повече, в случай че страните сметат, че с оглед спецификите на техния спор е необходима именна подобна допълнителна юридическа експертиза, същите следва да могат да определят това без да са ограничени от волята на съда.

Автор: Юлия Раданова (05.05.2025 07:59)

Становище на АDR Център Глобал по ЗИД на ГПК - продължение

В допълнение към по-горното, изложени по-долу са допълнителни съображения по конкретно предложените текстове:

1. Относно разноските за провеждане на информационната среща и налаганите глоби за неучастие:

Предложената уредба предвижда всички разноски по провеждане на предвидената като задължителна информационна среща за процедура по медиация да бъдат покривани от бюджет на съда без впоследствие да бъдат възлагани по какъвто и да е начин на страните в производството. Приветстваме подобно разрешение, като единствено считаме, че може да бъде допълнително разяснено в предложената разпоредба на чл. 78б (1) от ГПК, че разноските, които ще бъдат покривани от бюджета на съдебната власт, няма да включват разноските, сторени от страните за участие – като пътни, пропуснато трудово възнаграждение, евентуално ангажирани процесуални представители за целите на участието в информационната среща.

От друга страна, следва да бъде отчетно че неучастieto на страната лично във въпросните информационни срещи, подлежи на глоба по смисъла на чл. 92а от ГПК, като съгласно чл. 91, ал. 1 от ГПК глобите варират между 50 и 300 лв. В тази връзка е препоръчително да се обсъди и въведе единен критерий относно начина на прилагане на глобите, доколкото подобни парични санкции за определен кръг лица с по-нисък доход може да бъдат квалифицирани като препятстване достъпа им до правосъдие.

2. Относно личното участие на страните в информационната среща:

Действително считаме, че предвиденото лично участие на страните в предвидените задължителни медиационни срещи е важно за постигане на крайния ефект относно повишаване информираността относно ползите от медиацията и как тя на практика би могла да съдейства решаването на конкретен случай. В тази насока обаче считаме, че е препоръчително да се предвидят конкретни изключения относно личното явяване на страната за участие в информационна среща – като например трайно отсъствие от страната и невъзможност за провеждане на срещата онлайн, наличието на предхождаща динамика на насилие на страните, което прави невъзможно провеждането на обща среща с участие и на двете страни и др. В тази насока, отчитаме, че чл. 140а, ал. 3 от ГПК предвижда редица случаи при които информационната среща да не бъде провеждана, сред които и наличието на „убедителни доказателства за извършено насилие над страна по делото от насрещната страна, за наличието на риск за живота или здравето на детето или за неговия най-добър интерес“. В тази връзка, препоръчително би било да се преосмисли нужда от квалифициране на доказателствата за предхождащо насилие като „убедителни“, за да бъде възразено срещу провеждането на задължителна информационна среща. Припомняме, че домашното насилие е социален проблем, който протича зад закрити врата и като такъв често е съпроводен от липсата не просто на убедителни, но и на каквито и да са други доказателства. В тази връзка препоръчваме отпадането на „убедителността“ това като основание жертвите на насилие да искат изключение от признака на задължителност на информационната среща.

3. Относно финансов стимул за страните от възстановяване на 75 % от държавната такса при наличие на постигната спогодба:

Приветстваме предвидения в законопроекта финансов стимул за участие в медиация и решаване на даден казус посредством процеса посредством възстановяване на 75 % от заплатената държавна такса. Считаме, че това може да е допълнителен мотив на страните да ангажират добросъвестно своите усилия в насока на намиране на спогодба. Паралелно с това приканваме въпросния стимул от възстановяване на 75 % от дължимата такса да бъде относим и относно случаи на оттегляне или отказ от даден иск, постигнати в резултат на спогодба по дадения казус в рамките на процедура по медиация – по начина, по който това бе заложено в разпоредбите, които бяха отменени от Конституционния съд. Не считаме че това би нарушило по какъвто и да е начин правото на достъп до ефективно правосъдие – видно и от факта, че тази разпоредба не бе подложена на обсъждане в Конституционното решение, а бе отменена като част от „единния нормен комплекс“ на задължителната медиация.

Автор: Юлия Раданова (05.05.2025 07:56)

Становище на АDR Център Глобал по ЗИД на ГПК

ADR Център Глобал - Италия, е най-големият медиационен център в континентална Европа с богат опит в обучението на медиатори и правната регулация на процедурите по извънсъдебно решаване на спорове. Създадена през 1998 г. компанията се превърна във водеща консултантска организация, специализирана в

изпълнението на международни проекти в областта на управлението на конфликти, алтернативното разрешаване на спорове (АРС), достъпа до правосъдие, търсена заради международния си опит в предоставянето на техническа помощ за създаване на най-съвременни програми за медиация.

Предвид това, с настоящото искаме за изложим своята **пълна подкрепа за промяна на нормативната уредба в България и преминаването към модел на задължителна първа информационна среща за медиация като част от повишаване разпознаваемостта на процедурата като ефективен способ за намиране на решения.**

Запознавайки се цялостно с Предложените изменения („**Проекта за изменение на ГПК**“), с настоящото искаме да обърнем вниманието Ви на следните съображения, които споделяме във връзка с така предложените текстове. В тази връзка запазваме своите опасения, че желанието за популяризиране на медиацията и повишаване на медиационната култура в страната е възможно да не бъде постигнато посредством предвидените изменения. Обръщаме и припомняме, че една от основните предпоставки за успешния италиански модел се дължи именно на изнасянето на задължителните информационни срещи преди формалното започване на съдебното производство – елемент, който липсва в настоящия модел, предложен на обсъждане, и който считаме, че би препятствал постигането на целените с реформата резултатите. В тази насока считаме още веднъж, че **следва да бъде обсъдено дали делата по чл. 140а, ал. 1 от ГПК, които понастоящем е предвидено да бъдат задължени да участват в информационна среща след започване на съдебното производство, да не бъдат задължени да направят това преди входиране на съответната искова молба.** Именно подобно времево задължение преди иницирирането на делото и респективното добавяне на още разноски като държавни такси и адвокатски хонорари се явява в основата на успеха на италианския модел, където за периода 2013 -2023 г. само са администрирани над 2 милиона медиации от повече от 20 000 медиатори. В тази насока, статистиката в Италия сочи, че 50 % от тези първоначални информационни срещи са продължили своето участие в цялостна процедура по медиация, а от оставащите 50 % едва една малка част продължават с входиране на искова молба, докато останалите решават спора чрез споразумение или се отказват от воденето на съдебно производство. Считаме, че тази статистика доказва успеха на подобен подход за информационните срещи преди допълнителното обостряне на отношенията на страните, което е естествена последица на началото на състезателния съдебен процес. Нещо повече, с оглед новосъздадените съдебни центрове по медиация, работещи на бюджетна издръжка, считаме, че по същество дали последните ще бъдат ангажирани преди или след формалното начало на съдебното производство е без практическо значение, но крайният ефект от дейността им би се засилила в случай, че страните още не са встъпили в съдебната процедура. Предвид, че така изложеното предложение се явява съществено и явяващо се на диаметрална посока от предвиденото в законопроекта, оставаме на разположение за неговото по-подробно обсъждане и цялостно детайлизиране. Обръщаме ви внимание, че подобно „изнасяне“ на задължението за информационна среща по медиация е доста срещано и обосновано може да бъде заключено, че е преобладаващия модел на задължителна медиация в Европа, предвид че освен в Италия, същият се прилага успешно в Гърция, Кипър,

Литва, Турция, Азербайджан и др.

Автор: Милена Гунчева (03.05.2025 12:08)

Становище на Национална асоциация на медиаторите

Становището на Национална асоциация на медиаторите е публикувано на ел. адрес: <https://nam-bg.org/stanovishta-analizi/>

Автор: Десислава Цветкова (02.05.2025 16:16)

Становище на Адвокатско дружество "Попов, Арnaudов и партньори"

В предложения проект за изменение и допълнение на Гражданския процесуален кодекс се предвижда имуществена санкция за страна, която не се яви или откаже да участва в информационна среща по медиация, въпреки съдебно задължение. Макар формално да са спазени изискванията за конституционосъобразност, новата регламентация наподобява вече обявен за противоконституционен текст и повдига същите съществени въпроси. Основният проблем е, че санкционирането на отказ от участие в процедура, основана на доброволност, нарушава принципа на свободната воля и материалната справедливост. В съответствие с решението на Конституционния съд и препоръките на Европейския парламент, се предлага алтернативен законодателен подход — страните да поемат направените разноски по медиацията, без да се прилагат санкции, като се запази доброволният характер на процедурата.

Предлагаме да се възприеме алтернативен законодателен подход по отношение на уредбата на информационната среща за медиация, въведена с предложения нов чл. 140, ал. 3-6 от ГПК. Критиката е насочена към факта, че тази среща представлява допълнителен, утежняващ и забавящ процеса етап в гражданския процес, който води до излишни разходи и затруднения за страните. Предложението е да се обмисли като по-целесъобразен вариант информационната среща да се провежда в рамките на първото открито съдебно заседание или по изключение до приключване на съдебното дирене, ако това не затруднява процеса, като по този начин се гарантира баланс между ефективността на производството и доброволният характер на медиацията.

В становището сме отправили критика към предвиденото задължение за лично явяване на страните в информационната среща по медиация, предвидено в законопроекта за промени в ГПК. Основният аргумент е, че подобно изискване подкопава ролята на адвоката като професионален представител и съветник на страната, внушавайки недоверие. Адвокатът е този, който следва да информира клиента за процесуалните възможности, включително за медиацията.

С текста на становището изразяваме несъгласие с включването на граждански и търговски спорове с висока имуществена стойност в обхвата на задължителното участие в информационна среща за процедура по медиация. Аргументите са, че в тези случаи страните често вече са изчерпали възможностите за доброволно

споразумение, а задължителната медиация би довела до забавяне, допълнителни разходи и риск от злоупотреби. Това би нарушило правото на достъп до съд в разумен срок. Предлага се вместо задължение да се въведат стимули за доброволно участие в медиация и да се ограничат задължителните срещи до спорове, при които е по-вероятно постигане на извънсъдебно споразумение.

Пълният текст на становището на Адвокатско дружество „Попов, Арнаудов и партньори“ е наличен тук: [Становище на Адвокатско дружество „Попов, Арнаудов и партньори“ относно проекта на Закон за изменение и допълнение на ГПК и свързаните изменения в Закона за медиацията | Адвокатска кантора "Попов, Арнаудов и партньори"](#)

Автор: Людмила Вълчева (01.05.2025 10:45)

Коментари и предложения за промяна на текстовете в законопроекта

Относно публикувания на 3.4.2025 г. за обществени консултации *Проект на Закон за изменение и допълнение на Гражданския процесуален кодекс*, правя следните коментари и предложения за промяна на текстовете в законопроекта, както следва:

По §1 за изменение на чл. 34, ал. 3 ГПК чрез заличаване на думите „в случаите по чл. 140а и 140б“.

Коментар: С редакцията на текста на чл. 34 ал. 3 ГПК, се предвижда изрично упълномощаване единствено за участие в процедура по медиация.

Изричното упълномощаване за участие в информационна среща или участие на страна, както и изрично упълномощен адвокат в тази среща, остават нерегламентирани.

Предложение за редакцията на чл. 34, ал. 3 ГПК:

*„Чл. 34. (3) За сключване на спогодба, за намаляване, оттегляне или отказ от иска, за признаване на исканията на другата страна, **за участие в информационна среща за процедурата по медиация и в процедура по медиация**, за получаване на пари или на други ценности, както и за действия, представляващи разпореждане с предмета на делото, е необходимо изрично пълномощно.“*

По §4 за изменение на чл. 92а ГПК чрез създаване на нови ал. 2 и 3:

„(2) Страна, която неоснователно не се яви или откаже да участва в информационна среща за процедура по медиация, когато е била задължена от съда, заплаща глоба в размерите по чл. 91, ал. 1.“

„(3) Определението на съда по ал. 1 и 2 може да бъде обжалвано с частна жалба.“

Коментар: Доброволното участие на страните в процедурата по медиация е основен принцип, с който налагането на глоба за неизпълнение на участие в информационна среща е несъвместимо. Пропорционална мярка би била присъждането на разносните

за неосъществяването на информационна среща на неявилата се страна или разпределяне между неявилите се страни.

Предложение: предложенията за нови ал. 2 и 3 на чл. 92а да бъдат редактирани съответно.

По §7 за изменение на чл. 140 ал.5 ГПК:

(5) В случаите по ал. 3 и 4 съдът указва на страните, че при неизпълнение на задължението за лично участие, се налага глоба по чл. 92а, ал. 2.“

Коментар: Предложението за налагане на глоба противоречи на основен принцип в медиацията, този на доброволността. Относим е коментарът по §4 за чл.92а.

По §8 за изменение на чл. 140а, ал. 1 ГПК

Коментар: Отчитам като пропуск изключването от приложното поле на споровете между съдружници. Между такива страни, аналогично на партньорите в граждански брак, често висящите дела са повече на брой и между тях са налице трайни или дългосрочни отношения. Практиката на съществуващите центрове към съдилищата показва, че успешно проведената процедура по медиация, вкл. по такива спорове, води до постигане на спогодба, в резултат на споразумение в процедура по медиация, респ. прекратяване на множество дела между същите страни едновременно и същевременно възстановяване и запазване на отношенията между тях. Възможно е процедурата по медиация да не завърши със споразумение, но положителният ефект от нея да даде резултат въпреки това.

По Преходни и заключителни разпоредби за изменения и допълнения в Закона за медиацията (§ 14) за създаване на нов чл. 21а: „Определяне на медиатор“.

Коментар: По ал. 1, координаторът в съдебен център по медиация е служител на съда. Счита се, че при определяне на медиатор/и, когато страните не посочат такъв/такива, следва да се подходи аналогично на разпределенията на делата на съдебните състави чрез Централизирана система за разпределение. В настоящият си вид предложената разпоредба създава условия за непрозрачност и би увеличила недоверието на гражданите към медиацията.

От текста на ал. 1 и ал. 2 не става ясно, че информационната среща и следващата я процедура по медиация обикновено се провеждат от същия медиатор/медиатори, освен ако страна/страните не пожелаят смяна.

По ал. 3, Недопустимо е съдът да има отношение за избора на медиатор.

Предложение: ал.3 на чл. 21а да отпадне, а ал. 1 и ал. 2 да бъдат редактирани съответно.

Автор: БСК Пресцентър (28.04.2025 12:45)

Становище на БСК

Становището на БСК е публикувано на адрес <https://bia-bg.com/standpoint/view/33990/>

Автор: Албена Беянова (09.04.2025 11:01)

Необходимост от редакция на § 16.

Предложеният текст на § 16. от проекта на ЗИД на ГПК регламентира запазване на статута на медиаторите, преминали успешно допълнителен подбор и специализирано обучение за медиатори към съдебен център по чл. 20 и Наредба № 10 от 30.10.2023 г. на ВСС за подбора, статута и дейността на медиаторите в съдебните центрове по медиация (обн., ДВ, бр. 94 от 10.11.2023 г., в сила от 1.07.2024 г.) преди влизане в сила на решение № 11 от 1.07.2024 г. по конституционно дело № 11/2024 г. на Конституционния съд (обн., ДВ, бр. 57 от 5.07.2024 г.) и служебното им вписване в списъка на медиаторите към съответния съдебен център след влизане в сила на закона.

Считам че така предложеният текст не отчита факта, че конкурсите за медиатори към съдебните центрове бяха проведени през м. юни 2024 г., т.е. непосредствено преди влизане в сила на решение № 11 от 1.07.2024 г. по конституционно дело № 11/2024 г. на Конституционния съд и не на всички класирани кандидати беше осигурена възможност от Висшия съдебен съвет и/ или окръжните съдилища да преминат специализирано обучение за медиатори, т.к. не във всички окръжни съдилища бяха проведени такива обучения преди влизане в сила на решението на КС. Това несправедливо ограничава правото на успешно преминалите конкурса и допълнителния подбор и класирани кандидати за медиатори да бъдат вписани като медиатори към съответния съдебен център, за който са кандидатствали.

Във връзка с горното, предлагам следната редакция на текста на § 16. от проекта на ЗИД на ГПК: „**§ 16.** Медиаторите, преминали успешно допълнителен подбор за медиатори към съдебен център по чл. 20 и Наредба № 10 от 30.10.2023 г. на ВСС за подбора, статута и дейността на медиаторите в съдебните центрове по медиация (обн., ДВ, бр. 94 от 10.11.2023 г., в сила от 1.07.2024 г.) преди влизане в сила на решение № 11 от 1.07.2024 г. по конституционно дело № 11/2024 г. на Конституционния съд (обн., ДВ, бр. 57 от 5.07.2024 г.) и преминали специализирано обучение за медиатори към съдебен център подлежат на служебно вписване в списъка на медиаторите към съответния съдебен център след влизане в сила на този закон.“.

История

Начало на обществената консултация - 03.04.2025

Приключване на консултацията - 05.05.2025

Справка за получените предложения - 20.05.2025

Справка за отразяване на предложенията и становищата

Окончателен акт на Министерския съвет
